

Anáero

- ΒΟΗΘΗΣΕ ΜΕ ΛΙΓΟ ΝΑ ΚΑΤΣΩ γιατί με έχει ρημάξει το πόδι μου!

- Έλα, κάτσε, πες μου τι έγινε. Τι είπε ο γιατρός;

- Τσιγάρο έχεις;

- Ναι, πάρε, μια στιγμή να σου ανάψω. Τι σου είπε; Μη με αφήνεις να περιμένω άλλο!

- Τι θέλεις να μου πει; Περιμένει να ξαναέρθει το ρεύμα, να βγουν κάτι τελευταίες εξετάσεις, ίσως και να σώζω το ποδάρι μου τελικά, αλλιώς... πάει για κόψιμο, όπως και του ξαδέρφου σου.

- Σοβαρά μιλάς τώρα; Δεν υπάρχει άλλη λύση;

- Τι λύση να υπάρχει; Πού ζεις; Δεν καταλαβαίνεις τι γίνεται εδώ και τόσα χρόνια;

- Με τη δουλειά;

- Ποια δουλειά τώρα... έχεις δει πολλές φορές δεσμοφύλακα στην κατάστασή μου; Αυτοί οι βρωμόγλαροι φταίνε για όλα... θα πάρω μια καραμπίνα στην παραλία και θα αρχίσω να τους τουφεκώω, όλους! Δεν θα αφήσω ούτε έναν! Δεν θέλω ούτε να τα βλέπω τα κωλόπουλα. Δεν μπορούσε να γίνει ένα θαύμα και να μην είχαν έρθει ποτέ ως εδώ, να μην είχαν καταχέσει ποτέ αυτό το νησί;

Οι γλάροι είχαν όντως τρελαθεί στο χέσιμο, είχαν καταχέσει τον τόπο από όλες τις μεριές, αλλά δεν έφταιγαν μόνο αυτοί, γλάροι υπάρχουν σε όλα τα νησιά του Ειρηνικού. Ήταν, κυρίως, οι μυριάδες περαστικοί φίλοι τους που καθόρισαν την ανατρεπτική ιστορία αυτού του μικροσκοπικού νησιού. Είκοσι τετραγωνικά χιλιόμετρα όλο κι όλο, σαν να λέμε μια κουκίδα τέσσερα επί πέντε χιλιόμετρα· η γεωλογική του μοίρα, όμως, όρισε να βρίσκεται περίπου στα μισά μιας τεράστιας διαδρομής, αυτής που ακολουθούν εκατομμύρια αποδημητικές δίπτερες ψυχές που ξεκινούν από τα βάθη της

Αλάσκας αναζητώντας μια ζεστή γωνιά τους χειμερινούς μήνες στο βόρειο ημισφαίριο.

Γιατί όμως να σταματήσουν εδώ; Γιατί όχι πιο πριν ή πιο πέρα; Δεν θέλει και πολλή σκέψη, κάθε εξερευνητική ψυχή σε αυτά τα αχανή μέρη, το πρώτο που αναζητά όταν ανακαλύπτει ένα καινούργιο νησί στη μέση του απέραντου ωκεανού δεν είναι άλλο από το πόσιμο νερό. Πολύ λίγα νησιά έχουν αυτή την απίστευτη πολυτέλεια. Στην προκειμένη περίπτωση δεν υπάρχει μόνο πόσιμο νερό, αλλά μια ολόκληρη λίμνη γλυκού νερού! Η Μπουάντα συγκεντρώνει εδώ και αιώνες το βρόχινο νερό στη φιλόξενη λεκάνη της, και αυτό ήταν που έκανε όλα τα μεταναστευτικά πουλιά να περνάνε πάντα από εκεί για λίγη ξεκούραση, νερό και φαγητό, πριν συνεχίσουν το μακρινό τους ταξίδι. Αν τώρα βάλει κανείς κάτω τους υπολογισμούς, δεκάδες εκατομμύρια πουλιά επί ασταμάτητο χέσιμο κάθε χρόνο επί χιλιάδες χρόνια, εύκολα μπορεί να διαπιστώσει ότι το νησί έχει κυριολεκτικά σκεπαστεί από σκατό, αμέτρητες φορές.

Όταν οι πρώτοι άνθρωποι το αντίκρισαν πριν τρεις χιλιάδες χρόνια περίπου, δεν ήξεραν τίποτα για όλα αυτά, μαγεύτηκαν από το φιλόξενο νησί και σκέφτηκαν περίπου το ίδιο όπως και τα αποδημητικά πουλιά «εδώ σταματάμε, τρώμε, πίνουμε και ξεκουραζόμαστε». Δεν σου τυχαίνει και τόσο συχνά ένας επίγειος κατάφυτος παράδεισος, με μια μαγική λίμνη πόσιμου νερού, στη μέση του πουθενά. Η τοποθεσία του ήταν όντως κάτι πολύ παραπάνω από ιδανική, όσο πιο ερημικά τόσο πιο καλά! Κανείς δεν θέλει να ξυπνήσει ένα πρωί και να βρει στην παραλία ένα τσούρμο πεινασμένους ταξιδιώτες να κατεβαίνουν από τα κανό τους έτοιμοι να κατασπαράξουν κυριολεκτικά ό,τι βρουν μπροστά τους. Αυτά τα διάσπαρτα μικροσκοπικά κομμάτια γης, που απέχουν

εκατοντάδες χιλιόμετρα μεταξύ τους, φιλοξενούν συνήθως μικρές κοινότητες ανθρώπων, οι οποίες μετά από σχετικά μικρό διάστημα εξαντλούν όλους τους φυσικούς πόρους νερού και φαγητού, και αναγκαστικά μεταναστεύουν για το επόμενο νησί. Η συνεχής αναζήτηση νέων πόρων είναι η εξελικτική στρατηγική αυτών των φυλών και η μοναδική ελπίδα επιβίωσής τους. Η ικανότητα να ανακαλύπτουν νέες κουκίδες γης, παλεύοντας με τα γιγαντιαία κύματα του ωκεανού πάνω σε μικρά πλεούμενα φτιαγμένα από ξύλινους κορμούς, έκανε αυτούς τους θαλάσσιους πολιτισμούς να επιβιώνουν, ακόμα και αν το μοναδικό μενού της ημέρας ήταν οι προηγούμενοι κάτοικοι του νησιού.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, χωρίς να υπάρχουν ακριβή στοιχεία, μετανάστευσαν και εγκαταστάθηκαν συνολικά δώδεκα φυλές, οι οποίες, άλλοτε ειρηνικά, άλλοτε όχι και τόσο, τα έβρισκαν μεταξύ τους. Ίσως τα υπερφουσκωμένα με καρπούς δέντρα, το άφθονο πόσιμο νερό και η μαγική ηρεμία του τοπίου, τούς έδινε την ασφάλεια που ήθελαν. Επιδίδονταν στο ψάρεμα, στην καλλιέργεια καρύδας και εφάρμοζαν μια τεχνική που γνώριζαν καλά, την ιχθυοκαλλιέργεια συγκεκριμένων ειδών ψαριού του ωκεανού στα γλυκά νερά της λίμνης. Η γεωγραφική απομόνωση τούς έκανε να αναπτύξουν μια εντελώς δική τους γλώσσα που δεν μοιάζει με καμία άλλη γειτονική. Το νησί το αποκαλούσαν ā-nuau-a-a-ogogo, ακουγόταν κάπως σαν «αναοέρο», και στη γλώσσα τους σήμαινε «πάω στην παραλία» ή, κατά άλλες φυλές, «πάω στην παραλία να αφήσω τα κόκαλά μου», δηλώνοντας την πρόθεση μερικών ανθρώπων να ζήσουν τις τελευταίες επιθανάτιες στιγμές τους, αποκομμένοι από την υπόλοιπη φυλή, ατενίζοντας το απέραντο μπλε του ωκεανού.

Κάπου στα 1798, ο καπετάνιος Τζον Φερν, κοιτώντας κα-

λά-καλά μέσα από το ματοκυάλι του αντίκρισε για πρώτη φορά αυτό το μέχρι τότε αχαρτογράφητο νησί. Είχε μόλις πουλήσει το πολύτιμο φορτίο του στη Νέα Ζηλανδία, και με γεμάτα τα πουγκιά του, σκέφτηκε ότι ίσως τελικά να μην ήταν και η καλύτερη ιδέα να κατέβει να ανταλλάξει εγκάρδιους χαιρετισμούς με τους ντόπιους κατοίκους του. Εξάλλου, ένα σφιχτό δαχτυλίδι κοραλλιογενών υφάλων περιμετρικά του νησιού δεν έδινε καμία δυνατότητα προσέγγισης με το καράβι του. Έπρεπε να ρίξει άγκυρα πρώτα στα ανοιχτά, να περιμένει τα νερά να φουσκώσουν από την παλίρροια, να καβαλήσει γρήγορα τους υφάλους με μια μικρή βάρκα και ύστερα αφού φτάσει στην ακτή, να εξερευνήσει το νησί με τα πόδια. Προτίμησε να το παρατηρήσει εκ του ασφαλούς από μακριά, να το χαρτογραφήσει και να επιστρέψει πίσω στην Βεγγάλη από όπου είχε ξεκινήσει. Τον εντυπωσίασε τόσο πολύ η φύση του νησιού που το βάφτισε με το χαρακτηριστικό όνομα *Pleasant Island*.

Μέσα στις επόμενες δεκαετίες η φήμη αυτής της ανακάλυψης απλώθηκε τόσο, που πολλοί δυτικοί είχαν σταθεροποιήσει την παρουσία τους εκεί εμπορευόμενοι κυρίως όπλα και αλκοόλ με τους ντόπιους κατοίκους. Μια τέτοια εκρηκτική συνταγή δεν ήθελε παρά μόνο μια ασήμαντη αφορμή για να μετατρέψει σε κόλαση αυτό τον μικρό παράδεισο και κάπου στα 1878 ξέσπασε ένας εμφύλιος πόλεμος τόσο βίαιος, που παρά λίγο να ξεπαστρέψει μια και καλή όλο τον πληθυσμό του νησιού. Όσο οι δώδεκα φυλές επιδίιδονταν σε εχθροπραξίες στα είκοσι όλα κι όλα τετραγωνικά χιλιόμετρα, σε ένα παράλληλο σύμπαν γερμανική και αγγλική αυτοκρατορία χώριζαν τα οικόπεδα του Ειρηνικού, με τους Γερμανούς να παίρνουν στην κατοχή τους το, όχι και τόσο εκείνη την περίοδο, «Ευχάριστο νησί». Αυτό που επακολού-

θησε ήταν ένα χιλιοπαιγμένο επεισόδιο διαδραματισμένο σε αναρίθμητες παραλλαγές σε όλα τα μήκη και τα πλάτη αυτού του πολύπαθου ωκεανού: απόβαση, κήρυξη τέλους του εμφυλίου, αποπλισμός των κατοίκων, ορισμός ισόβιου τοπικού φύλαρχου, εγκατάσταση Γερμανού διοικητή και τέλος, βαφτίσια! «Ναούρου», αυτό θα ήταν πλέον το νέο όνομα του νησιού, καθώς το Αναοέρο παραήταν δύσκολο να προφερθεί από τα βουαρικά χείλη. Αφού επικράτησε με αυτό τον τρόπο μια σχετική ειρήνη, η απόβαση ολοκληρώθηκε με την άφιξη παπάδων και τριών εταιρειών επεξεργασίας και εμπορίας ψίχας καρύδας. Το νησί διέθετε εντυπωσιακά μεγάλη παραγωγή για το μέγεθός του και η ποιότητα του εμπορεύματος ήταν άριστη. Κανείς δεν ήξερε πραγματικά το γιατί, αλλά εφόσον τα ταμεία κυριολεκτικά δεν προλάβαιναν να αδειάσουν, δεν υπήρχε και κανένας λόγος για να το ψάξει και κανείς. Η επεξεργασία της ψίχας παρήγαγε μια εξωτική πρώτη ύλη για την παρασκευή μαργαρίνης, λαδιού και καλλυντικών, αποτελώντας το βασικό εισόδημα των περισσότερων αποικιών στους τροπικούς.

Σε ένα άλλο σύμπαν, παράλληλο με αυτό των Γερμανών αποικιοκρατών που ήταν ήδη παράλληλο με αυτό των ιθαγενών, ο Άλμπερτ Φούλερ Έλις εργαζόταν ως ειδικός στον εντοπισμό και την εξόρυξη πρώτων υλών σε μια μεγάλη εταιρεία στο Σίδνεϊ. Ίσως να μην ήταν η πρώτη φορά, αλλά ένα πρωινό του 1899 μπαίνοντας βιαστικός στα γραφεία της εταιρείας σκόνταψε με δύναμη πάνω σε ένα μικρό βράχο, που είχε έρθει ως αναμνηστικό από το Ναούρου, και χρησίμευε ως φρένο στην πόρτα του γραφείου. Αφού τίναξε νευρικά το πόδι του να ξεμουδιάσει από τον πόνο, ξεστόμισε μια-δυο βιαστικές βρισιές μέσα από τα δόντια του, και προ-

χώρησε χωρίς δεύτερη σκέψη να προλάβει το ραντεβού του. Δεν έκανε παρά μόνο μερικά βήματα όταν ξαφνικά ένιωσε σαν κάτι να τον αρπάζει από το σακάκι και να τον κάνει να επιστρέψει στην πέτρα που είχε μόλις διαλοστείλει. Τη σήκωσε αργά από το πάτωμα, τη φύσηξε να φύγει η σκόνη και άρχισε να την επεξεργάζεται σαν έμπειρος μεταλλοδίφης που ήταν. Μια υποσυνείδητη σκέψη τον είχε φρενάρει τόσο αλλόκοτα, που έπρεπε οπωσδήποτε να φέρει αυτή τη σκέψη στην επιφάνεια του μυαλού του, αλλιώς ίσως να μην ξεκολλούσε και ποτέ από την πόρτα του γραφείου. Ζύγισε την πέτρα με τα χέρια του ξανά και ξανά, την έξυσε, την πλησίασε αρκετά κοντά στη μύτη, τη μύρισε δυο-τρεις φορές έντονα και έκπληκτος αναρωτήθηκε «Γκουάνο;». Με τα μάτια του θαμπωμένα από την εκτυφλωτική αλήθεια που του είχε όλως τυχαίως φανερωθεί, όρμησε με φόρα στο γραφείο του, έτρεξε στον γραμματέα του και δίχως καν να τον κοιτάξει, τον ενημέρωσε για τα νέα του σχέδια. «Ακύρωσέ μου όλα τα επόμενα ραντεβού μέχρι τέλος του μήνα, φεύγω επειγόντως για Ναούρου!». Το μεγάλο μυστικό του «Ευχάριστου νησιού», με αυτό τον απροσδόκητο τρόπο, είχε μόλις αποκαλυφθεί. Μαζί με τον Έλις, σκόνταψαν πάνω σε αυτή την πέτρα οι γλάροι, οι αμέτρητοι αποδημητικοί τους φίλοι, οι δώδεκα φυλές του νησιού, οι Γερμανοί, μπορεί και ολόκληρος εν τέλει ο πλανήτης!

Το γκουάνο που ψέλλισε ο Έλις, δεν ήταν τίποτα άλλο από τα αποξηραμένα και πετρωμένα σκατά των αποδημητικών πουλιών που είχαν σκεπάσει το νησί τα τελευταία πολλά χιλιάδες χρόνια. Σαν πρώτη ύλη ήταν ιδιαίτερα πλούσιο σε φωσφορικά άλατα, τον φωσφάτη, σε άζωτο και κάλιο. Ο τριπλός αυτός συνδυασμός ήταν το απόλυτο λίπασμα, αν όχι το μοναδικό εκείνη την εποχή. Η πολλαπλή επαναχρησιμοποίη-

ηση της καλλιεργήσιμης γης εξαντλούσε τις θρεπτικές ύλες του χώματος και οδηγούσε στην ερημοποίησή του, αλλά με την προσθήκη του επεξεργασμένου φωσφάτη το ίδιο χωράφι απέδιδε ξανά και ξανά μεγάλες σοδειές. Σε μια περίοδο δημογραφικής έκρηξης, αυτή η ανακάλυψη ήταν μια πραγματική επανάσταση στην ανάπτυξη της γεωργίας και σε ό,τι αυτό συνεπαγόταν για τις κοινωνίες του 20ού αιώνα. Δεν χρειάστηκαν παρά μόνο έξι χρόνια, να κανονιστεί η συμφωνία με τους Γερμανούς ιδιοκτήτες του νησιού, να στηθούν τα μηχανήματα, να μπουν ράγες τρένου, τεράστιοι γερανοί να βγάζουν το πολύτιμο ορυκτό έξω από τον κοραλλιογενή ύφαλο και να πάρουν φωτιά τα σκαπτικά μηχανήματα. Με άλλα λόγια να ξεκινήσει το ολικό ξεπάτωμα του νησιού!

Ο φωσφάτης ήταν μια πρώτη ύλη κρίσιμης σημασίας, χωρίς την οποία δεν θα μπορούσαν σε καμία περίπτωση να υποστηριχθούν οι εκβιομηχανοποιημένες αγροτικές παραγωγές της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας, με τις γεωργικές μεθόδους της εποχής. Κατά συνέπεια δεν θα μπορούσε να ήταν βιώσιμη ούτε η δημογραφική, ούτε η κοινωνική, πόσο μάλλον η οικονομική πρόοδος αυτών των χωρών. Σε εκείνη τη κρίσιμη χρονική συγκυρία, μια μελλοντική αυτοκρατορία κρεμόταν, κυριολεκτικά, από τα σκατά. Μετά το ξέσπασμα του Α΄ Π.Π, ίσως όχι και πολλά φεγγάρια μετά την κήρυξή του από την Αυστροουγγαρία στη Σερβία στις 28 Ιουλίου του 1914, οι Αυστραλοί στρατιώτες έκαναν απόβαση στο Ναούρου θέτοντας υπό την κατοχή τους αυτή την τόσο στρατηγική πρώτη ύλη. Από εκείνη τη στιγμή και για δεκαετίες μετά, δεκάδες εκατομμύρια τόνοι φωσφάτη εξορύχτηκαν, θρέφοντας ασταμάτητα τα απέραντα χωράφια της Αυστραλίας, της Αγγλίας και της Νέας Ζηλανδίας, μαζί με τους πεινασμένους κατοίκους τους. Οι εταιρείες εξόρυξης

εξαπέλυσαν μια αδηφάγα εκχέρσωση, ένα καταστροφικό ξεριζώμα, σε τέτοιο βαθμό, που, καθώς τα τεράστια μηχανήματα άδειαιζαν το νησί από την πλούσια πρώτη ύλη, άφηναν πίσω τους έναν δαιδαλώδη λαβύρινθο από πανύψηλες ασβεστολιθικές κολώνες, ό,τι δηλαδή απέμενε, επειδή δεν περιείχε τον πολύτιμο φωσφάτη. Ο άλλοτε κατάφυτος τροπικός παράδεισος είχε ξεριζωθεί και αυτό που έμενε πίσω ήταν ένα σεληνιακό τοπίο που σε τίποτα δεν θύμιζε αυτό που είχε αντικρίσει ο καπετάνιος Τζον Φερν από το κατάστρωμα του πλοίου του πριν περίπου εκατόν πενήντα χρόνια. Σε αντάλλαγμα της καλλιεργήσιμης γης που καταστρεφόταν οι ιθαγενείς έπαιρναν αποζημίωση το εξωφρενικό ποσό του μισού σεντ για κάθε τόνο φωσφάτη, το οποίο χρησιμοποιούσαν για να αγοράζουν ρύζι και κονσέρβες από το πρατήριο του ορυχείου σε αντίστοιχα εξωφρενικές τιμές.

Αυτό που αρχικά φαινόταν σαν αστεία τρικλοποδιά που έβαλε η πέτρα από το Ναούρου στον Έλις δεν ήταν παρά μόνο η αρχή μια αδιανόητης καταράκιδας, μιας αιώνιας πώσης σε αργή κίνηση που έμοιαζε ότι δεν θα σταματούσε ποτέ. Το 1940 γερμανικά πλοία βομβαρδίζουν το νησί, ενώ το 1942, μέσα στην καρδιά του Β΄Π.Π οι Γιαπωνέζοι το καταλαμβάνουν. Χτίζουν δύο αεροδρόμια για να ενισχύσουν τη θέση τους στον Ειρηνικό, συλλαμβάνουν 1.200 κατοίκους του Ναούρου και τους στέλνουν για καταναγκαστική εργασία στην άλλη άκρη του ωκεανού, στα νησιά Τσουκ, το απόρθητο κάστρο του ιαπωνικού στόλου. Εκεί θα κλειστούν σε στρατόπεδα και με τη λήξη του πολέμου μόνο 745 από αυτούς θα επιστρέψουν ζωντανοί. Με τη λήξη του Β΄Π.Π η εξόρυξη παίρνει ξανά εμπρός υπό την εποπτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας και Αγγλίας. Η εκχέρσωση συνεχίζεται με γρήγορους ρυθμούς, ο υδροφόρος ορίζοντας μολύνεται και

η δυνατότητα καλλιέργειας γης συρρικνώνεται σε όλο και μικρότερο μέρος του νησιού. Κάπου στα μισά της δεκαετίας του '60 η Αυστραλία, έχοντας καταλάβει τι πρόκειται να συμβεί, προτείνει στους κατοίκους του Ναούρου να εγκαταλείψουν το νησί και να εγκατασταθούν σε ένα άλλο νησί, δίνοντάς τους παράλληλα και την αυστραλιανή υπηκοότητα. Οι κάτοικοι αρνούνται και το 1968 κηρύσσουν την ανεξαρτησία τους. Η δημοκρατία του Ναούρου, η πιο μικρή χώρα του κόσμου μετά το Βατικανό και το Μονακό, με μόλις έξι χιλιάδες κατοίκους, είναι πια γεγονός!

Αφού κατακάθισαν οι ιαχές και τα πανηγύρια από την κήρυξη της ανεξαρτησίας, ο Χάμμερ Ντερόμπαρτ, πρώτος πρόεδρος της χώρας, επιζήσας των ιαπωνικών στρατοπέδων συγκέντρωσης και βασικός διαπραγματευτής με την αυστραλιανή κυβέρνηση, μάζεψε τον κόσμο γύρω του για να διαβάσουν την κατάσταση της χώρας στην τρέχουσα, κρίσιμη για το μέλλον τους, στιγμή. Τα δύο τρίτα του νησιού ήταν για πάντα αχρηστευμένα, ένα μικρό όμως ακόμα καταπράσινο κομμάτι, πλούσιο σε πολύτιμο φωσφάτη προκαλούσε ανέγγιχτο, γαργαλώντας τους οφθαλμούς των ιθαγενών. Δύο επιλογές ήταν ξεκάθαρα μπροστά τους, να χαράξουν μια νέα γραμμή και να περισώσουν μέσα σε ατέλειωτες δυσκολίες ό,τι είχε απομείνει από το νησί της ευχαρίστησης ή να προχωρήσουν στην ολική εξόρυξη, ελπίζοντας πως τα κέρδη που θα αποκομίσουν θα είναι ικανά για να τους βοηθήσουν να αποφύγουν τις συνέπειες της επερχόμενης οικολογικής καταστροφής. Όλοι στην αίθουσα κοιτιόντουσαν αμίλητοι με ένα βαθύ βλέμμα απορίας, καθώς ένα και μόνο ερώτημα έστεκε ακίνητο πάνω από το οβάλ γραφείο του υπουργικού συμβουλίου: Μπορεί να είναι άραγε ποτέ τα κέρδη μιας οικολογικά καταστροφικής επένδυσης αρκετά για να σε κά-

νουν να αποφύγεις τις συνέπειές της;

Μέσα στα μυαλά όλων αντηχούσε μια φωνή που όλο δυνάμωνε: «Τι κάνουμε τώρα; Τι κάνουμε τώρα; Τι κάνουμε τώρα... ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΩΡΑ;». Μια μεγάλη παύση, ύστερα μια ακόμα μεγαλύτερη, η οποία διακόπηκε μια και καλή από ένα ομαδικό αλαλαγμό ευτυχίας που τράνταξε το νησί απ' άκρη σ' άκρη. Το μεγαλύτερο πάρτι του Ειρηνικού είχε μόλις ξεκινήσει!

Οι κάτοικοι ανέλαβαν πλήρως τη διαχείριση της εξόρυξης και έφεραν εργάτες από τις Φιλιππίνες, το Χονγκ-Κονγκ, το Τουβάλου και τα γύρω νησιά για να κάνουν τη δύσκολη δουλειά. Μέσα σε ελάχιστα χρόνια το Ναούρου μετατράπηκε σε ένα από τα μέρη με τους πιο πλούσιους κατοίκους του πλανήτη. Ο φωσφάτης παρέμενε σταθερά ένα από τα πιο αποτελεσματικά λιπάσματα εκείνη την εποχή, και το γεγονός ότι πολύ λίγα ήταν τα μέρη του πλανήτη που θα μπορούσαν να τον προσφέρουν, απογείωνε την τιμή του. Το 1975, το κατά κεφαλήν εισόδημα στο Ναούρου έπιανε ταβάνι στα 50.000 δολάρια, κάνοντάς τους δεύτερους παγκοσμίως μετά τη Σαουδική Αραβία. Το χρήμα έρεε άφθονο σε αδιανόητους ρυθμούς, κυρίως βέβαια για τους 1.500 εργαζόμενους στις κυβερνητικές θέσεις, και πολύ λιγότερο για τους άλλους. Έπρεπε, επομένως, κάπως να διαφανεί ότι σε αυτό το ατέλειωτο πάρτι είχαν όλοι πάρει, με τον τρόπο τους, μέρος, οπότε σε πρώτη φάση όλη η σφαίρα της δημόσιας ζωής παρεχόταν δωρεάν σε όλους ανεξαιρέτως τους κατοίκους του νησιού: εκπαίδευση, υγεία, ηλεκτρική ενέργεια, νερό, λεωφορεία, μεταπτυχιακές σπουδές στα πανεπιστήμια του εξωτερικού. Φυσικά δεν υπήρχε κανενός είδους φορολόγηση. «Η φορολόγηση δεν ταιριάζει στο ταπεραμέντο των κατοίκων του Ναούρου» έλεγε περήφανα ο πρόεδρος Ντερόμπαρτ. Έχο-

ντας καταπιεί απόφιο το μοντέλο των αποικιοκρατών τους υπήρχε διάχυτη στην κοινωνία του Ναούρου μια πολύ βαθιά δίψα για εκμοντερνισμό της ζωής σε όλα τα επίπεδα. Αυτή η δίψα εκφράστηκε με μια ακατάσχετη υπερκατανάλωση χωρίς απολύτως κανένα όριο. Υπερπολυτελή αυτοκίνητα που εξαντλούσαν τις δυνατότητές τους στα τριάντα, όλα κι όλα, χιλιόμετρα του οδικού δικτύου, ρούχα που αντικατέστησαν κάθε παραδοσιακή φορεσιά, ενώ η παραδοσιακή διατροφή έδωσε σε μια νύχτα τη θέση της στο έτοιμο φαγητό. Όλα μαζί συντελούσαν μια τροπική καταιγίδα καταναλωτικών αγαθών που μετέτρεπε το μικροσκοπικό νησί σε μια παρωδία αφθονίας. Οτιδήποτε χαλούσε το άφηναν στην άκρη του δρόμου και το αντικαθιστούσαν με καινούργιο χωρίς δεύτερη σκέψη. Δεν υπήρχε άνθρωπος που να μην γνώριζε πως τα πάντα θα εξαντλούνταν σε δύο ή, το πολύ, τρεις δεκαετίες· το πάρτι, όμως, αντί να ξενέρωνε, δυνάμωνε όλο και πιο πολύ. Όταν ο υπουργός οικονομικών της χώρας ρωτήθηκε για το τι σχέδια έχει κάνει η κυβέρνηση όταν θα τελειώσει ο φωσφάτης, κάθισε μαλακά πίσω στην αναπαυτική δερμάτινη καρέκλα του, ακούμπησε με βεβαιότητα τα χέρια του πάνω στο γραφείο και είπε μέσα από το χαμογελαστό του στόμα τη φράση που τον κράτησε διάσημο για πάντα στη σύγχρονη ιστορία. Αυτή η φράση ακουγόταν κάπως σαν «εοολούρα-κουτούμαε-καρε-οοοορόοορο-ενεντε'ελτο-πιπιλεοού», που σε ελεύθερη μετάφραση σήμαινε «Είναι μια ανησυχία, αλλά στο Ναούρου έχουμε ένα παλιό ρητό που λέει πως *το Αύριο θα φροντίσει μόνο του τον εαυτό του!*».

Χωρίς να υπάρχει απολύτως καμία προηγούμενη εμπειρία στην επιχειρηματικότητα, βασιζόμενοι αποκλειστικά σε εξωτερικούς επενδυτικούς συμβούλους και τη διαφθορά να ξεχειλίζει από τα χαμόγελα μπροστά στις κάμερες, η

χώρα επιδόθηκε σε ένα αδιανόητο άνοιγμα στην παγκόσμια αγορά. Αγοράστηκαν ή χτίστηκαν ουρανοξύστες με δεκάδες ορόφους στα μεγάλα αστικά κέντρα του Σίδνεί και της Μανίλα, ενώ το «σπίτι των Ναούρου» στη Μελβούρνη από μόνο του κόστισε 45 εκατομμύρια δολάρια. Ακολούθησαν τα γραφεία με το περιστρεφόμενο εστιατόριο στις νήσους Μαριάνα 7 εκατομμύρια δολάρια, ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις πολυτελείας στα νησιά Μάρσαλ 3 εκατομμύρια δολάρια, πλωτό κοκτέιλ lounge μπαρ στο Ματζούρο 400.000 δολάρια, καθώς και αμέτρητες επενδύσεις σε ξενοδοχεία σε Σαμόα και Γκουάμ, τα οποία μετέτρεψαν το Ναούρου σε επενδυτικό άγγελο της περιοχής του Ειρηνικού. Παράλληλα με τον πυρετό του real estate, αγοράστηκε ένας στόλος κρουαζιερόπλοιων, και φυσικά μια αεροπορική εταιρεία με πέντε Boeing 737-200 και δύο 727-100 για να καλύψει τις ταξιδιωτικές ανάγκες των μερικών χιλιάδων κατοίκων του νησιού σε δεκαοχτώ προορισμούς παγκοσμίως. Η Air Nauru, αν και πετούσε σχεδόν πάντα άδεια, μπορούσε με τον στόλο της να σηκώσει στο αέρα ταυτόχρονα το 10% του πληθυσμού της χώρας! Όλη αυτή η εξωφρενική διαχείριση πραγματοποιούνταν κάτω από το επιχείρημα πως όλα αυτά θα αποπληρώσουν μια μέρα την ολική οικολογική καταστροφή που θα αποφέρει στον νησί η εξόρυξη. Μια εξόρυξη με βάθος χρόνου μόλις μερικές δεκαετίες.

Ήταν ξεκάθαρο πως το τηλέφωνο στα κυβερνητικά κτήρια του νησιού δεν σταματούσε να χτυπάει όλο το εικοσιτετράωρο, Κυριακές και αργίες, με προτάσεις επενδύσεων που ξεπερνούσαν κάθε όριο και κάθε φαντασία. Οποιοσδήποτε είχε μια παρανοϊκή ιδέα για μια φαραωνικού τύπου επένδυση σκεφτόταν «δεν παίρνω ένα τηλεφώνάκι στο Ναούρου; Ποτέ δεν ξέρεις, εδώ δώσανε τόσα εκατομμύρια δολάρια για

ένα μιούζικαλ στο West End του Λονδίνου, όπου ο Λεονάρντο ντα Βίντσι σφαιλιάρίζει τον κόλο την Μόνα Λίζα για να την ξελογιάσει!». Κι όμως αυτό ήταν πέρα για πέρα αλήθεια! Κάπου λίγο πριν την εξάντληση του φωσφάτη, η κυβέρνηση αποφάσισε να επενδύσει δύο ολόκληρα εκατομμύρια λίρες στην παραγωγή του μιούζικαλ «Λεονάρντο, Το Μιούζικαλ: Ένα πορτραίτο αγάπης», μια από τις μεγαλύτερες αποτυχίες στην ιστορία του λονδρέζικου θεάτρου. Ο πρωθυπουργός δέχτηκε αυτή την επένδυση ακούγοντας ένα μικρό απόσπασμα σε κασέτα που του έβαλε να ακούσει ο Ντιουκ Μινκς, ο μόνιμα εγκατεστημένος στο Λονδίνο σύμβουλος της χώρας. Ο Ντιουκ είχε μακριά ιστορία στους δρόμους του Λονδίνου. Είχε περάσει αρκετά χρόνια ως roadie της ποπ-ροκ μπάντας *Unit 4+2*, οι οποίοι μετά από μια πρόσκαιρη επιτυχία διαλύθηκαν, κι έτσι ο Ντιουκ συνέχισε μια πιο φρόνιμη ζωή ασχολούμενος με τον τραπεζικό και επενδυτικό κλάδο ως εργαζόμενος στο αυστραλιανό κομμάτι της Citibank. Με αυτή τη θέση στην τράπεζα κατάφερε σχετικά εύκολα να κερδίσει και τη θέση του μόνιμου επενδυτικού συμβούλου του Ναούρου στην Αγγλία. Παρά τη φαινομενικά επιτυχημένη του καριέρα, ο Ντιουκ δεν γιατρεύτηκε ποτέ από το μικρόβιο της τέχνης και έτσι με τον τραγουδιστή της μπάντας Τόμμου Μέλλερ και τον αδερφό του Γκρεγκ προχώρησαν στην ιδέα της δημιουργίας ενός μιούζικαλ που θα βασιζόταν στη ζωή του Λεονάρντο ντα Βίντσι. Για την ακρίβεια το σενάριο επικεντρωνόταν στην ερωτική ιστορία του δημιουργού και της Λίζα Γκεραρντίνι, της γυναίκας που πιστεύεται πως ήταν το μοντέλο του διάσημου πίνακα. Ήταν μια ιστορία που, ενώ πατούσε σε πραγματικά γεγονότα, είχε εξάψεις δημιουργικής φαντασίας και ιστορικής ανακρίβειας που, σίγουρα, θα έβγαζαν από τα ρούχα του και τον πιο αδαή θεατή. Όταν

ολοκληρώθηκε το έργο, τα δυο αδέρφια κοίταζαν τον Ντιουκ και του είπαν «Έτοιμο! το μόνο που μας λείπει τώρα είναι ένα-δυο εκατομμύρια λίρες για να το ανεβάσουμε στο πιο τούμπανο θέατρο του West End!». Η παράσταση ήταν έτοιμη τον Ιούνιο του 1993, και πάνω από εκατό επίσημοι από το Ναούρου, συμπεριλαμβανομένου και του πρωθυπουργού Μπερνάρντ Ντοουιόγκο, μπήκαν στο αεροπλάνο για να πάνε να παρακολουθήσουν την επίσημη πρεμιέρα. Οι κάτοικοι του Ναούρου, βλέποντας πού οδηγεί όλο αυτό, είχαν αντίθετη γνώμη και μαζεύτηκαν στον αεροδιάδρομο να εμποδίσουν το αεροπλάνο να φύγει ακόμα και με τα ίδια τους τα χέρια. Μπροστά στο αδιέξοδο που διαφαινόταν, έφτασε η αστυνομία, η οποία μετά την παρέμβασή της άδειασε τον αεροδιάδρομο από τους διαδηλωτές και επέτρεψε στο αεροπλάνο να απογειωθεί. Οι επίσημοι από το Ναούρου έφτασαν τελικά στην ώρα τους στο Λονδίνο, έβαλαν τα καλά τους και εμφανίστηκαν υπό το φως των φλας των δημοσιογράφων στα σκαλιά του μεγαλοπρεπούς θεάτρου Στραντ. Στη δεξίωση που ακολούθησε ο πρωθυπουργός Ντοουιόγκο δήλωσε κατενθουσιασμένος με την παράσταση και θέλοντας να διασκεδάσει λίγο τις ιστορικές ανακρίβειες του έργου είπε πως «λίγος έρωτας, λίγη μουσική, σε κάνουν να ξεχνάς τις σκοτούρες σου!». Οι κριτικοί περιέγραψαν την παράσταση σαν ένα κακό πάντρεμα αναγεννησιακού σκηνικού με μεταμοντέρνους διαλόγους, παρομοιάζοντάς την πιο πολύ με σκετσάκι που, ίσως, θα ανέβαζαν οι Monty Python. Μετά από μια αλληλουχία παλινωδιών, η παράσταση κατέβηκε μόλις ένα μήνα μετά την πρεμιέρα, στοιχίζοντας συνολικά περίπου επτά εκατομμύρια σημερινά δολάρια.

Στο τέλος της δεκαετίας του ενενήντα ήταν πια προφανές πως τα αποθέματα φωσφάτη στο νησί είχαν πλέον εξαντλη-

θεί. Το νησί είχε κυριολεκτικά ξεμείνει από σκατά. Τα μηχανήματα έσκαβαν όλο και πιο βαθιά για βρουν τα τελευταία ψίχουλα πετροποιημένης κουτσουλιάς, κάνοντας ακόμα πιο ασύμφορη την εξόρυξη, ενώ το 80% του νησιού είχε πια μετατραπεί σε μια απέραντη τοξική έρημο. Τα παραπροϊόντα της εξόρυξης είχαν προκαλέσει την άνοδο της οξύτητας στον ωκεανό γύρω, προκαλώντας διάβρωση των κοραλλιογενών ακτών, δηλητηρίαση της θαλάσσιας ζωής, και μόλυνση των υπόγειων υδάτων με κάδμιο. Τα επίπεδα του καδμίου είχαν φτάσει στα εξωφρενικά επίπεδα να είναι από εκατό έως χίλιες φορές πάνω από τα φυσιολογικά όρια, που σήμαινε πως ακόμα και στην ελάχιστη γωνιά του νησιού αν φύτευε κάτι, δεν θα μπορούσε να φαγωθεί, θα ήταν τοξικό! Η εξασφάλιση κάποιας τροφής από τον ωκεανό είχε και αυτή γίνει άπιαστο όνειρο, καθώς η υπεραλίευση των προηγούμενων ετών είχε περιορίσει σε δραματικούς αριθμούς τους θαλάσσιους πληθυσμούς. Σαν να μην έφτανε όμως το νερό, το χώμα και η θάλασσα, η καταστροφή ήταν τόσο μεγάλη που ακόμα και ο ίδιος ο αέρας ήταν επιβλαβής για τους κατοίκους του. Το νησί ήταν κυριολεκτικά θαμμένο σε μια λεπτή τοξική σκόνη, κατάλοιπο της εξορυκτικής διαδικασίας. Κάθε ριπή του ανέμου σήκωνε αυτό το τοξικό νέφος προκαλώντας αναπνευστικά προβλήματα στους κατοίκους του. Πέρα από όλα αυτά τα προβλήματα που είχαν συσσωρευτεί, η συνολική εικόνα του νησιού δεν ήταν πια σε καμία περίπτωση αυτή ενός τροπικού παραδείσου στη μέση του Ειρηνικού ωκεανού. Τώρα πλέον έμοιαζε πιο πολύ με έναν απέραντο σκουπιδότοπο από μηχανήματα εξορύξεως, πεταμένες συσκευές, ξεχαρβαλωμένα αυτοκίνητα και σκουριασμένα κανόνια του Β'Π.Π. Όλη η ζωή ήταν ασφυκτικά περιορισμένη σε ένα πολύ στενό παραλιακό δαχτυλίδι γης, και δεν υπήρχε σπιθαμή χώματος να

καλλιεργηθεί. Το άλλοτε κατάφυτο νησί δεν μπορούσε πια να δώσει τίποτα, η διατροφή ήταν εξολοκλήρου εξαρτημένη από τα κοντέινερ επεξεργασμένων τροφίμων που έφταναν κυρίως από την Αυστραλία και αυτό από μόνο του ήρθε να προστεθεί στα ήδη δυσβάσταχτα προβλήματα των κατοίκων.

Μέσα σε λίγα χρόνια, και με ήδη μερικές δεκαετίες που άφησαν πίσω την παραδοσιακή διατροφή, οι κάτοικοι του νησιού άρχισαν να εμφανίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας. Έχοντας καθημερινά στο πιάτο τους αποκλειστικά επεξεργασμένες τροφές υψηλές σε αλάτι και λιπαρά, κυρίως από κονσέρβες, ο πληθυσμός άρχισε να παίρνει σταδιακά βάρος σε τέτοιο βαθμό που το 97% του πληθυσμού έγινε υπέρβαρο, το 71% παχύσαρκο και ο μέσος Δείκτης Μάζας Σώματος ξεπέρασε το 35, όταν ο παγκόσμιος μέσος όρος είναι το 25. Το Ναούρου κατέκτησε επίσημα τον τίτλο του πιο παχύσαρκου έθνους στον πλανήτη. Αυτό, σε συνδυασμό με την κατάρρευση των παροχών υγείας είχε τραγικές συνέπειες, καθώς μαζί με το βάρος απογειώθηκε και ο αριθμός των διαβητικών, σε τέτοιο βαθμό, που ένας στους τρεις έπασχε πλέον από διαβήτη τύπου 2. Αυτή η αναλογία άγγιξε το απίστευτο ποσοστό του 50% στις ηλικίες 55 με 64. Δεδομένου ότι το Ναούρου κατείχε παράλληλα άλλο ένα παγκόσμιο ρεκόρ, την υψηλότερη αναλογία καπνιστών, με περίπου έναν στους δύο να καπνίζουν, το φαινόμενο των ακρωτηριασμών των κάτω άκρων λόγω του διαβήτη δεν ήταν καθόλου σπάνιο στο νοσοκομείο της χώρας. Το Ναούρου μετατράπηκε σε λίγες μόλις δεκαετίες σε μια χώρα, που όταν κάποιος φτάνει τα εξήντα, ξέρει πως μετράει λίγα φεγγάρια ζωής ακόμα, γνωρίζει πολύ καλά ότι είναι περίπου η ώρα του να «πάει στην παραλία να αφήσει τα κόκαλά του».

Σε μια τόσο οδυνηρή κατάσταση, το Ναούρου είχε ακό-

μα στα χέρια του, ίσως το τελευταίο του, το πιο δυνατό του χαρτί για να κάψει. Την ίδια του την ανεξαρτησία. Μπορεί να μην είχε νερό να πει, να ερχόταν και αυτό εξ' ολοκλήρου από την Αυστραλία, αλλά είχε μια θέση στα Ηνωμένα Έθνη και αυτό το είχε καταλάβει από πολύ νωρίς. Δεν το είχε όμως καταλάβει μόνο το Ναούρου· το είχε καταλάβει και όλος ο υπόλοιπος πλανήτης, και το τηλέφωνο του Ναούρου, του κατά πολλούς «Πάω στην παραλία», δεν σταματούσε στιγμή να χτυπάει.

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;

- Αμπχάζια!

- Ζήτω η ανεξάρτητη Δημοκρατία της Αμπχαζίας!

- Ευχαριστώ(\$\$)!

- Παρακαλώ(\$\$)!

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;

- Λαοκρατική Αραβική Δημοκρατία της Σαχάρας!

- Ζήτω η ανεξάρτητη Λαοκρατική Αραβική Δημοκρατία της Σαχάρας!

- Ευχαριστώ(\$\$)!

- Παρακαλώ(\$\$)!

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;

- Χμ, χμ, Μαρόκο εδώ.

- Χίλια συγγνώμη, όχι Λαοκρατική Αραβική Δημοκρατία της Σαχάρας, έχετε απόλυτο δίκιο να εξεγείρεσθε, χίλια συγγνώμη, αυτό είναι ένα σφάλμα που οφείλει να διορθωθεί άμεσα, το Μαρόκο είναι ένα και αδιαίρετο, μεγάλη η χάρη του!

- Ευχαριστώ(\$\$)!

- Παρακαλώ(\$\$)!

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;
- Ταϊβάν εδώ.
- Ζήτω η ανεξάρτητη Ταϊβάν!
- Ευχαριστώ(\$\$)!
- Παρακαλώ(\$\$)!

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;
- Χμ, χμ, Κίνα εδώ.
- Χίλια συγγνώμη, όχι Ταϊβάν, δεν μπορώ να καταλάβω πως υποπέσαμε σε μια τέτοια ανακρίβεια, η Κίνα είναι μία και δυνατή, μεγάλη η χάρη της!
- Ευχαριστώ(\$\$)!
- Παρακαλώ(\$\$)!

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;
- Ξανά Ταϊβάν εδώ.
- Αγαπημένοι μας φίλοι, πόσο λάθος κάναμε, παρασυρθήκαμε από τον ξέρω και εγώ τι! Ζήτω και πάλι η ανεξάρτητη Ταϊβάν!
- Ευχαριστώ(\$\$)!
- Παρακαλώ(\$\$)!

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;
- Οχάιγιο!
- Οχάιγιο καλέ μου φίλε, τι νέα από Τόκιο;
- Δεν μας αφήνουν να πιάσουμε φάλαινες, τα εστιατόρια στην Οκινάουα έχουν απελπιστεί, οι πελάτες τους είναι στα πρόθυρα αυτοκτονίας.
- Κανένα πρόβλημα, είναι κρίμα να χαλάσουμε τις καρδιές μας για τέτοιους λόγους! Τίγκα στις φάλαινες ο ωκεανός, δεν θα λείψουν από κανέναν αν πιάσετε μερικές ακόμα, δηλαδή και όλες να τις πιάσετε δεν είναι θέμα!

- Αριγκατό(\$\$)!
- Εμείς αριγκατό(\$\$)!

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;
- Ποια είναι η πρωτεύουσα του Ισραήλ;
- Η ιερή πόλη της Ιερουσαλήμ!
- Ευχαριστώ(\$\$)!
- Παρακαλώ(\$\$)!

Το τηλέφωνο δεν σταματούσε στιγμή να χτυπάει!

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;
- Ντμίτρι εντό.
- Ζήτω η Ανεξάρτητη Δημοκρατία του Ντμίτρι Εντό.
- Όκι, όκι, ντεν καταλάβετε. Φτάνω σήμερα Ναούρου.
- Καλώς ήλθατε Ντμίτρι Εντό, πώς μπορούμε να σας φανούμε χρήσιμοι; Σας ενοχλεί η εφορία; Σας παίρνει τρεις φορές την ημέρα τηλέφωνο; Κανένα πρόβλημα, ελάτε σε μας, δεν έχουμε καν εφορία, δεν έχουμε καν τηλέφωνο να σας πάρουμε! Ούτε ρεύμα καμιά φορά!
- Όκχι, όκχι η εφορία, έχουμε ένα μικρό προμπλέμα με τις τράπεζες, ντεν θέλουν τα χρήματά μας.
- Κανένα πρόβλημα Ντμίτρι Εντό, το Ναούρου δεν έχει τέτοια θέματα, να φτιάξουμε τράπεζες που θα θέλουν τα χρήματα σας.

Με 6.000 δολάρια αρχικό κεφάλαιο και 0% φόρο δόθηκε η δυνατότητα για άνοιγμα ολόκληρου τραπεζικού ιδρύματος, χωρίς την ανάγκη οποιασδήποτε φυσικής παρουσίας, ίσως μόνο μια ταχυδρομική θυρίδα να αρκούσε, αλλά όλα αυτά ήταν πολυτέλειες, γιατί το Ναούρου δεν ζητούσε καν την τήρηση αρχείου συναλλαγών αυτών των τραπεζών. Μέσα σε

ελάχιστο χρόνο, άνοιξαν πάνω από 400 τέτοιες τράπεζες στο Ναούρου, και υπολογίζεται πως μέσα από το νησί, μόνο σε μία χρονιά, ξεπλύθηκαν πάνω από 70 δισεκατομμύριο δολάρια, ρωσικής κυρίως προέλευσης, αλλά όχι μόνο. Πέρα από τις τράπεζες, στα 21 τετραγωνικά χιλιόμετρα λειτουργούσαν 2.000 παράκτιες εταιρείες, 3.000 offshore επενδυτικές εταιρείες και 40 παράκτιες ασφαλιστικές.

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;
- Σαλαμαλέκουμ!
- Ζήτω η Ανεξάρτητη Δημοκρατία του Σαλαμαλέκουμ.
- Όχι, όχι, δεν καταλάβατε, φτάνω σήμερα Ναούρου.
- Καλώς ήλθατε Σαλαμαλέκουμ!

Στα διαλείμματα ανάμεσα στα τηλεφωνήματα, το τυπογραφείο του Ναούρου έπαιρνε κυριολεκτικά φωτιά, τυπώνοντας πυρετωδώς διπλωματικά διαβατήρια, τα οποία διέθετε σε τιμές ευκαιρίας στη Μέση Ανατολή. Αυτό, όμως, το τελευταίο συνήθειο, ήταν που εξόργισε τον θείο Σαμ, ο οποίος αποφάσισε να βάλει μια και καλή τέλος στις μανούβρες της κυβέρνησης του Ναούρου.

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;
- Γιου νόου χου άι εμ.
- Ζήτω η Ανεξάρτητη Δημοκρατία του... συγγνώμη λάθος, θείε Σαμ, τι έκπληξη είναι αυτή; Τι νέα από το Αμερικό; Πώς τα περνάτε, πώς πάνε τα παιδιά, η οικογένεια, όλοι καλά;

Μετά από αυτό το τηλεφώνημα, το Ναούρου αναγκάστηκε να κλείσει μια και καλή το διεθνές πλυντήριο χρημάτων, που είχε αρχίσει να πηγαίνει τόσο καλά, με αποτέλεσμα να χάσει και τα τελευταία εισοδήματα που θα μπορούσαν να στη-

ρίζουν την οικονομία του. Μην έχοντας κεφάλαιο να τους υποστηρίξει, πολύ γρήγορα αναγκάστηκε να ξεπουλήσει σε εξευτελιστικές τιμές όλα όσα είχε αγοράσει από την εποχή των εξορύξεων. Κρουαζιερόπλοια, αεροπλάνα, ξενοδοχεία, πλωτά κοκτέιλ μπαρ, περιστρεφόμενα εστιατόρια, όλα καπνός. Αυτό, όμως, που σίγουρα τους πλήγωσε πιο πολύ ήταν η πώληση του 52όρουφου ουρανοξύστη με το εμβληματικό δωδεκάκτινο αστέρι της χώρας, μια ακτίνα για κάθε φυλή, στο κέντρο της Μελβούρνης. Το «σπίτι των Ναούρου» πωλήθηκε προς 140 εκατομμύρια αυστραλιανά δολάρια στην προσπάθεια να αποπληρωθούν υπέρογκα δάνεια προς την General Electric, και να αποφευχθεί η χρεωκοπία της χώρας. Κάπου εκεί σταμάτησε να χτυπάει το τηλέφωνο στο Ναούρου, αλλά όχι για πολύ.

- «Πάω στην παραλία» παρακαλώ λέγετε;

- Καλοί μας φίλοι, έχουμε τόσο καιρό να μιλήσουμε, ελπίζω να μην μας κρατάτε ακόμα κακία!

- Αγαπημένε Τζον, τι είναι αυτά που λέτε, εννοείται πως σας έχουμε βαθιά μες στην καρδιά μας. Τιμή μας να μας παίρνει τηλέφωνο ο ίδιος ο πρωθυπουργός της Αυστραλίας! Πώς τα περνάτε; Η οικογένεια, τα παιδιά, τα αξιολάτρευτα καγκουρό, όλοι καλά;

- Ας τα λέμε καλά, έχουμε κάποια θέματα τελευταία...

Pikinni

